

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505
Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2) Předmět: ČJL, 8. ročník
Sada: 3 Číslo DUM: EU-OPVK-ICT-Č2ST-58

Název materiálu: Významové poměry v několikanásobných větných členech

Autor materiálu: Mgr. Barbora Říhošková

Anotace: Prezentace obsahuje výklad o významových poměrech mezi složkami několikanásobných větných členů. V závěru prezentace se nachází test na určování významových poměrů.

Metodický popis: Prezentaci je možné použít v hodinách mluvnice. Žáci se naučí rozlišovat významové poměry slučovací, stupňovací, odporovací, vylučovací a důsledkový. Po výkladu budou mít možnost si získané znalosti otestovat.

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 14. 6. 2012
Ověřující učitel: Mgr. Barbora Říhošková
Třída: VIII. A

Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízeních. Jakékoliv další používání podléhá autorskému zákonu.

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VÝZNAMOVÉ POMĚRY V NĚKOLIKANÁSOBNÝCH VĚTNÝCH ČLENECH

VĚTNÉ ČLENY

- u všech větných členů rozlišujeme, zda-li jsou holé, rozvíté nebo několikanásobné

Př.:

PODMĚT holý: **Maminka** peče koláče.

PODMĚT rozvíté: **Pilná maminka** peče koláče.

PODMĚT několikanásobný: **Maminka a babička** pečou koláče.

NĚKOLIKANÁSOBNÉ VĚTNÉ ČLENY

V několikanásobných větných členech rozlišujeme následující významové poměry:

1. slučovací
2. stupňovací
3. odporovací
4. vylučovací
5. důsledkový

VÝZNAMOVÝ POMĚR SLUČOVACÍ

- v poměru slučovacím jsou členy volně přiřazeny a jsou významově rovnocenné
- spojky: a, i, ani, nebo, jak-tak, jednak-jednak...

Př.: české, slovenské a polské děti

VÝZNAMOVÝ POMĚR STUPŇOVACÍ

- v poměru stupňovacím druhý (další) člen stupňuje význam členu prvního (předešlého)
- spojky: (a) dokonce, ba, ba i, ba ani, nejen-ale i, nejen-nýbrž i

Př.: dobrý učitel, ale i výborný člověk

VÝZNAMOVÝ POMĚR ODPOROVACÍ

- v poměru odporovacím si jednotlivé členy vzájemně odporují
- spojky: ale, avšak, nýbrž, jenže, sice-ale

Př.: drzý, ale vtipný chlapec

VÝZNAMOVÝ POMĚR VYLUČOVACÍ

- v poměru vylučovacím se členy navzájem vylučují, nemohou platit současně
- spojky: nebo, anebo, buď-nebo, buď-anebo

Př.: buď fotbal, nebo hokej

VÝZNAMOVÝ POMĚR DŮSLEDKOVÝ

- v poměru důsledkovém vyjadřuje druhý, resp. další člen důsledek, který plyne ze členu prvního, resp. předcházejícího
- spojky: (a) proto, (a) tedy, (a) tudíž, a tak

Př.: šťastné, a proto veselé dítě

TEST

Podtrhni ve větě několikanásobný větný člen a urči významový poměr.

1. Jeho písně jsou smutné, ba tragické.
2. Rád hrával na hřišti kopanou i odbíjenou.
3. Koupil si sice drahé, ale luxusní auto.
4. Německá auta jsou spolehlivá, a proto drahá.
5. Půjdeš do kina se mnou, nebo s ním?

ŘEŠENÍ

1. stupňovací
2. slučovací
3. odporovací
4. důsledkový
5. vylučovací

Seznam použité literatury a pramenů:

HRDLIČKOVÁ; KLÍMA; BERÁNKOVÁ. *Český jazyk pro 8. ročník ZŠ*. Všeň: Alter, 2002, ISBN 80-7245-011-5.

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Activ Inspire, nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain) nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:

Mgr. Barbora Říhošková
Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk
zsroda@zsroda.cz
květen 2012